

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Rozdział I — Przed unifikacją	17
1. U progu niepodległości	17
Przemiany w rolnictwie ziem zaboru pruskiego	17
Rozwój polskiego ruchu narodowego	20
Rozwój polskich organizacji rolniczych w Wielkopolsce i na Pomorzu	22
Zmiany w układzie sił politycznych w środowiskach rolniczych dzielnicy pruskiej do 1914 r.	27
2. Endecja u władzy w byłym zaborze pruskim	28
Układ sił politycznych w latach 1918-1919	28
Środowiska rolnicze ziem zachodnich przeciwko polityce gospodarczej władz dzielnicowych	32
Problemy agrarne	35
3. Walka o wpływ polityczne w organizacjach rolniczych Polski Zachodniej	40
Sytuacja w środowiskach rolniczych Wielkopolski	40
Wzrost znaczenia Zjednoczenia Producentów Rolnych	43
Sytuacja w polskich organizacjach rolniczych na Pomorzu	48
Rozdział II — O wspólny front producentów rolnych	53
1. Sytuacja ekonomiczna rolnictwa województw zachodnich w pierwszej połowie lat dwudziestych	53
2. Geneza Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego	57
Trudności Chrześcijańsko-Narodowego Stronnictwa Rolniczego na terenie powiatów kaszubskich	57
Próby zdobycia wpływów politycznych wśród ludności osadniczej	60
O utrzymanie zdobytych pozycji	62
Konsolidacja pomorskich organizacji rolniczych. Powołanie Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego	70
3. Sytuacja polityczna w organizacjach rolniczych Wielkopolski	74
Konserwatyści, endecja i ruch ludowy	74
Próba konsolidacji organizacji rolniczych	76
Wielkopolskie Towarzystwo Rolnicze	82
Powstanie Wielkopolskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych	85

Rozdział III — Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych i Pomorskie Towarzystwo Rolnicze w drugiej połowie lat dwudziestych	89
1. Przesłanki reorientacji politycznych	89
Producenci rolni Wielkopolski i Pomorza wobec pomajowego ośrodka władzy	89
Inicjatywy kół gospodarczych Polski Zachodniej	94
Konserwatyści wobec endecji i PSL „Piast”	97
2. Działalność Wielkopolskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych	101
Ożywienie działalności kółek rolniczych w Wielkopolsce	101
WTKR wobec aktywizacji środowisk młodzieży wiejskiej	107
3. Pomorskie Towarzystwo Rolnicze	110
Sytuacja polityczna w pomorskich kółkach rolniczych	110
Kaszubszczyzna i ludność osadnicza w planach Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego	113
Rozdział IV — Producenci rolni ziem zachodnich wobec kryzysu gospodarczego	117
1. Uwagi ogólne	117
2. Rolnictwo kapitalistyczne wobec zjawisk kryzysu gospodarczego	120
3. Problemy plantatorów buraka cukrowego	122
4. Poszukiwanie dróg wyjścia z kryzysu	132
Rozdział V — W obronie interesów ekonomicznych rolnictwa ziem zachodnich	137
1. Próby zaktywizowania politycznego postaw środowisk rolniczych przeciwko sanacji	137
Ofensywa Stronnictwa Narodowego	137
Sytuacja polityczna w pomorskich kółkach rolniczych	139
Wielkopolskie środowiska rolnicze	145
2. Przeciwno polityce gospodarczej obozu rządzącego	149
Trudności ekonomiczne producentów rolnych	149
Problemy parcelacji	154
Producenci rolni ziem zachodnich wobec zagadnienia etatyzmu	160
3. Układ sił społeczno-politycznych w kółkach rolniczych Wielkopolski i Pomorza w latach trzydziestych	164
4. Kontrowersje wokół problemu rosnącej roli stronnictwa ludowego w WTKR	168
5. U schyłku okresu niepodległości	174
Zakończenie	179
Bibliografia	185
I. Archiwalia	185

II. Rękopisy biblioteczne	185
III. Materiały w posiadaniu prywatnym	186
IV. Źródła drukowane	186
A. Sprawozdania, dzienniki urzędowe, księgi pamiątkowe, referaty drukowane	186
B. Pamiętniki, wspomnienia, relacje drukowane	188
C. Publicystyka ekonomiczna i polityczna	189
D. Prasa	191
V. Opracowania	192
Wykaz skrótów	201
Wykaz tabel	202
Indeks nazwisk	203
Indeks organizacji	209
Summary	214
Zusammenfassung	216